

Nro. 16.

A' FELS. R. TSASZÁRNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Augustusnak 25-dik napján 1795.
esztendőben.*

Békességes Környüállások.

*P*olóniából, Wéselből, és több Német Országi városokból is az az örvendetes hír érkeze hozzánk, hogy már a' Német Birodalom is meg békéltett a' Frantzia respublikával; de mitsoda fel tételek alatt, és mikor, sem egyik, sem másik nem jelenti, és épen ez az oka, hogy ezeknek a' tudósításoknak tökéletes hitelt nem adhatunk. Akármint legyen a' dolog, elég az ahoz, hogy a' kivánt békesség nem melsze jár tölünk. A' *Sztrazburgi* levelek beszélik, hogy fegyver szünés hirdettetett legyen a' Császári királyi, és Fr. armádiáknál. *Pichegrü* Fr. fő vezér, kinek *Sztrazburg*-hoz nem melsze vagyon fő kvártéllya, közönséges parantsolatot adott ki az iránt a' kormánya

alatt lévő seregeknek is, hogy senki egy puska lövést se tegyen az ellenségre. A' *Strafsburgi* katonai ispotályokban lévő ifjú seb orvosoknak nagy része haza botsáttatott, olly bizodalommal, hogy rövid idő múlván vége lélzen a' hadakozásnak. Más környülállások is olly formán vagynak, hogy nem engednek bennünket a' békességről való hofzfas várakozásban lenni, világosan iratik *Basileából*, hogy a' Frantzia respublika Szárdinia Napoly és több Olasz Országi Státusok közt való békességnek dolga már munkában legyen, és senki semmit nem kételkedik annak szerentsés ki meneteléről.

A' *Málthai* vitézi Rendel való meg békéllést önnön magok a' Fr. kereskedő városok is sürgetik. A' *Marsiliai* kereskedő társaság egy *promemoriát* küldött *Párisba* a' közjóra ügyelő Commissionának, mellyben számos, és hathatós okokkal meg mutatta a' *Máltha* szigetével való békességnek szükségét, meg mutatta, hogy az előbbi kereskedésből származott hasznoknak vissza szerzésére szükség legyen ezen vitézi Rendnek okoztatott kárt ki pótolni. Nem is vólt kérések hijjába való, mindgyárt akkor egy minister hivatott azon vitézi Rend közül *Párisba*, a' kivel való békességes tracta nemtsak el kezdetett, hanem már vége felé is jár. —

Olasz Ország.

A' *Nizzában* lakó gazdag zsidók félvén attól, hogy azon város ostrom alá fog vétetni, minden kintseket *Marsiliába* küldötték által. Fülökbe menvén a' Frantziáknak, hogy *Provinciába* igyekezzenek az Austriai seregek bé ütni, nagy erőthúztanak ottan ölzve. A' Cs. királyi, és Fr. seregek közt gyakorta való apró csatazások esnek. *Vádótól* nem meszfe egy Frantzia hajót fogtak el az Anglusok, a' mellyen találtatott arany, ezüst, és betses kövek öt millióra betsültetnek. — A' *Velentzei* respublikának is hadat izent a' *Marok-*

kai Császár, nem küldetvén hozzája annak idejében az esztendei szokott ajándék. A' *Velentzei* respublikához is követet akar a' Fényes Porta küldeni. A' Parisba küldetett *Velentzei* követet jó szívvvel fogadta a' *Convent*.

A' *Nizzai* levelek avval ditsekednek, hogy noha az *Anglus* flotta a' *Fréjusi Bayba*, az az, tenger keblebe bé zárta légyen is a' *Frantzia* flottát: még is mindazáltal elegendő eleséget hordanak a' külső kereskedő hajók oda bé. — *Alassióba* is 10 eleséggel, munitióval és pénznel terhelt hajók jutottak bé. — A' *Szabaudiai* hertzogségből ki költözött, és *Szavonába* ment emigránsok beszéllették, hogy bőv aratás vólt ugyan *Frantzia* Országban, de mivel mind a' *Frantzia* ármádiák, mind a' népesebb városok sok szükséget láttak esztendő el forgása alatt, már most jobban gondolkozik a' *Párisi Convent* a' jövődő dolgokról, és minden mezei gazdát termése két harmad részét papiros pénzért a' respublika számára által adni kényszerít. E' miatt sok helységek fel háborodtak, és nyilván békességet, királyt, vagy halált kívánnak magoknak.

A' *Pedemonti* és *Montferrati* hertzogségekben tartózkodott emigránsok seregenként mentenek a' *Wendei* osztályba és *Kis Britanniába*, halván az *Angliából* küldetett emigránsoknak a' *Quiberoni* fél szigetbe lett ki szállásokat; hanem értésekre esvén az ottan rajtok történt szerentsétlenség, útjaikból vissza fordúltak. — Az *Olasz Orzági* Fr. ármádiától sok katonaság szökik el, a' kik nem annyira idegen Országba, mint inkább tulajdon honynyaikba mennék, nagyon meg únván a' hosszú táborozásnak terhét, és nem akarván azoknak kedvekért élteket fel áldozni, a' kik másoknak véreken akarják magok szerentséjeket fundálni.

August. 8-dik napján néhány *Génuai* deputátusok mentek *Szavonába* *Devins* Cs. Kir. hadi Tármasterhez, a' kik mintegy fél óráig való con-

ferentziát tartván vele együtt a' több Stabális tiszteknek jelenlétekben, ismét vízfőzta tértek. Mind oda mind onnan lett el menetelekkor hadi tisztséget tettek nekik a' *Devins* vezér kvártélyá előtt állott katona strázsák, Mi végből küldettek legyen a' Genuai Tanátstól, bizonyossan nem tudatik.

Fülébe menvén *Nelson* Anglus kapitánynak, hogy egy kereskedő flotta igyekszik Genuából *Mársiliába* menni, mellynek fedezésére egynéhány Tuloni hadakozó hajók ki is mentenek: mindjárt ki indult az alatta lévő gesváderrel 's hat Császári kapzsi hajóval, és most már *Genua* és *Finále* közt oládkodik a' gazdag nyereség után. — *Szienneában* a' Florentziai nagy hertzezségnek régi és népes várasában *August. 7-dikén* reggel meggyúlván a' puskaporos torony az egész épület a' levegő égbe szállott, és magában a' várasban is sok kárt okozott az épületeknek. A' szerentsétlenség közt ez a' szerentse vólt, hogy a' vigyázaton állott katonán kívül senki más el nem vesztette életét. A' Pápai Birodalomban lévő pénzbéli szükségnek el fordítására, minden apostoli palotákban találtatott aranyat, és ezüstöt a' pénzverő házba küldötte a' Szentséges Pápa, mellyben egész, fél, és negyed rész *scudikon* kívül rész pénz is bőven veretik.

A' Genuai tudósítások szerént oda tzelez a' Frantziáknak plánuma, hogy az Alpesi armádiának jobb szárnya tsak védelmezőképen tartsa magát; ellenben bal szárnya és dereka, a' mellyek izámos új seregekkel öregbítettek, támadja meg az ellenséget. Nyóltzad naptól fogva *Szospellóban* mulat *Kellermann* Generális, és a' mint gyaníthatni, tsatazásra való rendeléseket tészzen. — Az Austriai armádiának egy része oda hagyván a' Genuai földet a' Pedemonti armádiának segítségére, és a' *Talazzói Marquisátnak* 's *Mondovi* hertzezségnek fedezésére ment, ki nyilatkozván, hogy ezek ellen közförülük leg inkább fogaikat a' Fran-

ziák. *Juliusnak* 27-dikén véres tsata történt *Bal-lestrino* alatt az *Austriai* és *Fr.* seregek közt, mellyben lehetetlenség lévén az ellenségnek sán-tzait el foglalni, nem győzödelmeskedhettek az *Austriakusok*. *Borchettó*, és *Loáno* mellett is hi-jában tettek próbát.

Batáviai Respublika.

Du Monceau Generál Lajtinánt, a' kire a' *Hollandiai* gyalog és lovas testörzö regementek-nek szolgálatból való elbótsátatásokat bizták vala a' *Köz Rendek*, illetén beszédet mondott elöt-tök: "*Testörzö seregek!* Semmi különös privile-gium, és elsőség meg nem egyezhet egy ollyatén társaságnak principiumaival, melly a' szabadsá-gon és egyenlőségen fundáltatik. Ez által indit-tatyán a' *Batáviai* szabad népnek kép viselői, kén-telenek vóltak szolgálatból való el bótsátatásto-akat meg határozni. Meg ne keseredgyetek ezen az el kerülhetetlen rendelésen, 's ne engedjétek ma-gatokat a' hazának ótsárlói és ellenségei által el tsábitatni. Tudva vagyon szolgálathoz való buzgóságtok, és polgári jó szivűségtek; hanem egy-szersmind az is tudva vagyon, hogy azok az alá-való teremtések, a' kik a' respublikában lévő jó rendtartástól, és tsendességtől méltán félhetnek, titeket bizodalmatlanságra és zenebonára akarnak indítani, 's elöttetek rozsz szinekkel festik le el bo-tsátatástoknak okait. Tudva vagyon, hogy gya-lázatos fel tételeknek el éresére, alá való forté-lyokkal, pénzel és ótsárlással éllyenek. El jő az az idő, mellyben a' nemzeti igazság érdeknek sze-rént meg fogja őket büntetni. A' mi titeket illet kedves pajtásim, jól tudom, hogy néhány erőte-len elméjű emberek köztetek is vagynak, a' kik hitetlen sugallásaik által rozsz útra akartak tite-ket vinni. Nem akarom szemeitekre hányni, ed-dig mutatott engedelmisségtek tökéletessen meg győzött engemet arról, hogy a' ti derék seregeitek, a' mellyek ennekelötte sokféle próbáit adták di-

tsösségre való vágvakodásoknak, meg nem fogják jó híreket 's neveket motskolni. Eppen nem kedves pajtásaim, továbbá is meg maradhattatok volna szolgálatotokban, hogyha a' fő kormányzék fel áldozhatta volna a' bal vélekedéssel meg nem egyező principiumait. Egyedül ez a' principium kényszerítette ötet a' ti szolgálatból való elbocsátatásokra. Kiki jól tudja, hogy találtnak köztetek olly derék vitézek, a' kik fegyvereiket tovább is meg tartani, és ha a' szükség kívánná, hazájokért meg halni is készek vólnának. Méltó ez a' buzgóság a' dicséretre, és az illy indulattal biró katonákat kész a' haza maga szolgálattáiba ismét fel venni. Azok közületek, a' kik vagy elnyomorodtak, vagy a' törvény által meghatározott időt kiszolgálták, méltán várhatyák a' nemzetnek háladatosságát, és jótéteményeit. A' kik honnyaikba menni kívánnak, ezen szempillantástól fogva szabadosok, és mindenik 5 forintot kap úti költségre. Illyenképen elbocsátom seregeiteket a' Batáviai respublikának nevében. "

Richard Fr. nemzeti képviselő a' Batáviai respublika szolgálattáiba vétetett 25 ezer emberről tetetett capitulációnak keze irásával lett meg erősítése után harmad nappal, úgymint *Jul.* 29-dikén *Hágát* odahagyta, 's visszafordult *Párisba*. Nemcsak szóval hanem hátra hagyott levelében is a' jó rendtartásra, az egyet értésre, és dolgaiknak tsendességgel való folytatására intette a' Batavusokat. A' többi közt ekként fejezte ki magát: A' Frantzia Országban történt szerentsétlenségek tanúságára lehetnek azoknak a' nemzeteknek, a' mellyek fegyverrel nyúlnak szabadságokhoz. Mi sok dicsőséges példákat, de egyszersmind rettenetes tanúságokat adtunk magunkról, és tulajdon tapasztalásunkból mondhatyuk, hogy mi nagy árron vettük meg szabadságunkat.

A' *Szurinámi Kolóniának* igazgatói azt a' hirt vették az ott levő kormányozótól *Friderici* Obers-

tertül, hogy ő parantsolatot vett volna az Orániai hertzegetől az Anglus seregeknek és hajóknak azon szigetbe való szabad bé botsátásokra: melyre mindazáltal azt felelte a' nevezett kórmányozó, hogy ő a' Köz Rendeknek parantsolatyok ellen nem köteles az Orániai hertzeg parantsolattyának engedelmeskedni.

A' nagy drágaság és szükség miatt nagy nyughatatlanság uralkodik *Amsterdámban*, mellynek eleve való megfojtása végett szüntelen való vigyázatban vagyon a' fegyveres polgárságnak fele.

Helvétzia.

A' múlt hólnapnak 20-dikán egy levelet irt az *Artésiai Gróf Conde* hertzeghez, mellyben jelentette, hogy az Angliai királynak hivatalyára *Londonba* fog utazni, és ha a' Kis Britanniába ki szállott emigránsoknak a' szerentse szolgál, maga is utánnok menni, és a' király kívánóknak seregét kórmánya alá venni.

A' *Tigurumi* kántomban zenebonáskodó lakosoknak le tsendesítetések után, egy tartalék corpust formáltak a' *Tigurumi és Bernai* fegyverbe öltözött lakosok a' Bási kantonban.

A' *Burboni* hertzeg, *Conde* hertzegnek idősebb fia *Basileából* alsó Saxóniába utazott.

A' *Tigurumi* tó körül fekvő helységekben támadt zenebonának főbb indítói meg fogattatván, inquisitio, avagy nyomozás alá vettek (Ennek a' *Tigurumi* tónak hofzsa 25 szélessége pedig 5 mélföld). A' *St. Galleni* hertzeg apátor és jobbágyai közt támadt meg hasonlásnak még sints egészlen vége: mindazáltal csak ugyan niuts olly mértékben, mint vólt annakelőtte, minekutánna Helvétziának nevezetesebb kantonjai meg ígérték volna, hogy készek lesznek egész erejeket a' zenebonáskodók ellen fordítani. A' *Tigurumi* tó környékén támadt nyughatatlanságnak két nevezetesebb szerző okai el szökvén *Graubündennek* Raj-

chenau nevű városában el fogattak, de ki nem adattak a' Tigurumi Kántonnak kérésére azok által, a' kik önnön magok is a' revolutió paroxismusával küzködtenek, a' kikhez már most keményebb eszközökkel akarnak nyúlni a' tsendeséget szerető kántonok.

Nem régiben egy ritka és különös terméizeti jelenség történt a' *Luzernai* és *Tugiumi* tó közt lévő *Rigi* nevű nagy hegy oldalán fekvő *Weggis* helységben, melly egéizlen a' *Luzernai* tóba el süllyedt, de olly lassan, hogy nemtsak senki el nem veszett a' lakosok közül, hanem minden marháikat és házi bútorjaikat ki szabadították, sőt egynéhány házat el bontván, bátorságosabb helyre horták annak fáit. Pusztán maradt helyén sárnál, fővénynél és néhány élőfánál egyebet már most nem lehet látni; a' mi tsudát érdemel ez, hogy azon hegynek felsőbb oldalán, a' helységen felül egy olly patak támadt, mellynek annakelőtte tellyességgel semmi nyoma nem láttatott. A' tudós utazóknak jegyzéseikben, és a' természet történetében sok hasonló természet jelenségeket lehet olvasni.

Frantzia Ország.

A' pöröly alatt lévő Frantzia új Constitutiójának 8-dik szakaszában, a' mellyben tudnillik a' közönséges hatalomról vagy a' szó, egy tikkely találtatik, mellynek rövid értelme ebből áll: "A' törvénytévő *Corpus*, úgymond, fogja meg határozni a' respublika szolgálattában lejendő fegyveres népnek számát és zsoldját. Ez a' tikkely hofszás szóbeli vetélkedésre való alkalmatosságot szolgáltatott a' Convent gyűllésében. *Dubois Crance* azt kívánta, hogy a' Contitutiójának actaiban meg kell határozni a' békességnek idején zsoldban lejendő fegyveres népnek számát, mind a' respublika belső tsendességének fenn tartására, mind titkos ellenségeiknek félelembe való tartatásokra,

és mindenkor olly állapotban kell lenni, hogy akármelly szempillantásban készek legyenek ellenségeikkel szembe szállani. És így szükség volna a' békességnek idején is 500 ezer fegyveres embert tartani. Ennek következő háznai lennének: 1.) Senkise merne úgymond ellenünk hadat indítani. 2.) Kenyeret adnánk azoknak, a' kik a' háborúnak végződése után is katona szolgálatban akarnak maradni. *Dümon* mind ezekre azt felelte: "A' Commissió úgymond, semmi hadi kormányzékot nem kíván a' respublikában fel állítatni, mivel jövődöben is veszedelmére szolgálhatna az annak. Tartozunk ugyan mi a' hazavitéz védelmezőinek nyugodalmat és jutalmat szerezni; hanem emlékezzetek meg az előbbi századoknak respublikáiról, mellyek egyedül azért romlottak el, mivel a' *Dübois Crance* által javasoltatott constitutiójok vala. Hogyha olly nagy számú seregeket fogtok a' békességnek idején tartani, a' több Európai hatalmasságok is kénytelenek lesznek titeket követni, és így szüntelen való háborús állapotban lenne Európa. Az illyetén hadi erőnek szükségtelen fenn tartására kivántató költség végtére is békételenséget okozna a' lakosok közt. A' Commissió ugyan maga is olly vélekedésben vagyon, hogy békességnek idején is kell hadi népet tartani; ellenben úgy vélekedik, hogy veszedelmes volna annak számát a' Constitutióban meg határozni.

Creutze la Touche erre így szólott: "Jól tudjátok, hogy *XIV Lajos* királynak birodalma terjesztésében való telhetetlensége okozta, hogy az Európai több hatalmasságok is meg öregbitették hadi seregeiket, és épen ez okozta az egymásután sebesen következett hadakozásokat, a' mellyek által egész Európa meg szegényítetett, és nem hiszem, hogy egy könnyen hadakozáshoz fogják. Azt tudakozom tehát tölletek, mi szükség volna mi nekünk olly rettentő hadi erőt tartanunk, a' midön más nemzetek fegyvereiket le rakják? tsén-

des szemmel néznék e' más hatalmassagok a' mi nagy hadi erőnket? Mind ezeket gondolóra vévén a' Convent, jóvá nem hagyta a' *Dübois Cran-tze* javaslását.

A' *Quiberoni* expediciónnak szerentsétlen kimeneteléről mi is irtunk, mások is irtanak, de tsaknem mindnyájan különbözőképen adták elő e' dolgot. Mi tehát egyedül a' *Bétsi* udvari Diariumnak kívánunk hitelt adni, a' melly szerént a' *Quiberoni* ütközetben 178 emigráns tisztek, 260 emigráns köz ember, 492 *Tuloni* lakos, 1632 emigránsok mellé állott fogoly Frantziák, 3600 Chouánsok, következésképen 6262 ember esett fogságba. Annakutánna 300-an találtattak, a' kik imide amoda el rejtették magokat, végtére 400-an fúltak a' tenger vizébe azok közül, a' kik az Anglus hajókra ki akartak ugrándozni. A' nyereség 70 ezer pár csizmából, 30 ezer flintából, 15 ezer hordó lisztből és gabonából, 2000 hordó borból, pálinkából, két nyóltz fontos, és 16 négy fontos ágyúból, 14700 font puskaaporból, igen sok láda kartátsból, 104 hordó kóvából, 500 bombából, és 20000 golyóbisből állott. Egy szóval olly nagy mondatik nyereségek lenni, hogy 4000 szekérnek dolga lészzen annak másuvá való hordására.

Az Amérikai szigeteknek mostani állapotokat is elő adgya a' *Bétsi* diarium, 's azt mondja, hogy e' világnak azon részében is meg erőtlenített a' Britanniai hadi és tengeri erő; hogy *Guadeloupe*, *Sz. Lutzia*, *Grenáda*, *Sz. Domingve*, *Marie Galante* és *Desideráde* szigeteket is visszanyerték a' Frantziák; hogy *Sz. Eustáchius* és *Sz. Martin* szigeteit visszaadták a' Hollandusoknak; hogy *Sz. Vintze* szigetében fel támadtak a' *Karailések* az Anglusok ellen; hogy *Gvadelupe* szigetében 2200 Anglusokat el fogtak, és hogy 10 ezer főre nevekedvén a' számok, mindenütt üldözik a' Brittusokat.

A' miólta a' végre hajtó hatalomról végzés hozatott, sokan annak ki tanulásában török feje-

ket, kik fognak annak tagjai lenni. Igasság szerént, *sokan így szóllanak*, követhendőknek vagy on ahoz jussok: 1.) *Pichegrü* Generálisnak, a' ki a' kórmánya alatt lévő ármádiával gyözüdelmet vett ellenségeinken, és tántorgás nélkül való fundamentomra állította a' Nemzet szabadságát. — 2.) A' *Basileában* lévő Fr ministernek *Barthelemynek*, a' ki is okos, alkalmas, és szerentsés traktái által gyözüdelmeinket meg erősítette. 3) *Willáred* admirálisnak, a' ki különös talentomai és virtusai által nagy tekintetet szerzett tengeri eröneknek. 4.) *Cambaceres* nemzeti biztosnak, a' ki leg több próbáit adta a' törvényes dolgokban való esmérétének. 5.) és utóllýára *Boissy d' Anglasnak*, a' ki mindenkor egy forma tekintetben tartotta magát a' Convent előtt, és sok veszedelemtől meg szabadította a' hazát.

A' *Párisi* levelek szerént, minden osztályokban bőséges aratás vólt: még is mindazáltal most sem sokkal óltsóbb az élet mint vólt az el múlt télen, mivel a' revolutió alatt nagyon meg gazdagúltak a' szántóvető emberek, és az általok meghatározott árron alól nem akarják termésüket eladni, akkor is pedig nem papiros, hanem kész pénzért. Allig lehet képzelní, mennyire öregbedett legyen a' falukon való luxus, a' várasí ember meg szegényedett, a' szántóvető ember pedig meg gazdagodott, és nem sokára háló köntösben 's pantoflival fog a' paraszt szántóföldjein járkálni. *IV Henrik* Fr. király azt szokta mondani: annyira viszem, *úgymond*, a' dolgot ha élek, hogy a' leg kissebb jobbágyom is minden vasárnap sült kappant fog asztalára vitetni; úgy de már most, a' mint ez a' Párisi tudósítás magát ki fejezi, nemtsak innep hanem mivelő napokon is petsenyével akarja a' paraszt éh gyomrát tölteni. Úgy hallatik, hogy a' királyi hertzeg aszszony a' Tempeli fog házból a' *Choysi* királyi palotába vitetett által, holott hofszas fogsága után sétálgatással, és nyájas beszélgetéssel tölti idejét a'

mellette lévő komornyiknékkal. — Igen ízépen nőtt testü, szép, vidám és kellemetes tekintetü hertzeg alzfzonymnak lenni mondatik, keveset szól, de minden beszédje talpra esik.

A' *Párisi* közönséges kaffé házakban sokan nagy summába akartak fogadni, hogy Septembernek végéig közönséges békesség fog lenni Európában, ámbár találatnak olyanok is a' Convent tagjai közül, a' kik tulajdon hasznokra tekintvén szeretnék tovább is folytatni a' hadakozást. A' Toskánai nagy és fő heztzegnek követtye gyakorta való conferentziát tart a' Conventnek nevezetesebb tagjaival, azon igyekeztvén, hogy minél előbb közönséges tsendesség lehetne a' nemzetek között. Egy *Párisi* levél azt beszéli, hogy a' Spanyol Országgal való békességnek egyik titkos tikkelyében arra kötelezte légyen magát a' Madritti udvar, hogy a' hadi költségnek némely részét le fogja tenni a' Fr. republikának. Azt is beszéli, hogy olly titkon dolgozott légyen a' Spanyol követ Basileában *Barthelemy* úrral, hogy még tsak házi tselédgyei is semmit észre nem vehettek. A' melly házba lakott ahoz ragasztátott azon háznak kertye, a' mellyben *Barthelemy* úrnak szállása vagyon, és ajtót vágatván a' ház oldalán, éjjelenként mentenek öszve a' békességről való beszélgetésre.

A' *Quiberoni* szerentsétlen ütközetben el fogatott emigráns tisztek közül 14-et halálra ítelt a' *Párisi* katona Commissió. *Sombreuil* Obersterért önnön maga a' Prussiai király is közbe vette magát, kívánván, hogy ezen jeles vitéz életének kedvezne a' Convent.

A' *Wendei* osztályban még most is sok pufzitasokat és kegyetlenséget gyakorolnak a' Chouánsok. Jul. 18-dikán *Josselinre* ütött 2500 közülök, és már a' külső várasig bé is nyomúltak. — Egy Toutenai nevü vezérjek bé küldvén a' várasba, fel kérte a' lakosokat, a' kik ezen fel szóval való kiáltással: *Éllyen a' republika!* és erős

puska ropogással való választ adtanak; az elkezdettsata öt óráig tartott, végtére vízfőz verettek a' Chouánsok. Nemtsak a' katona őrizet, hanem még a' vén emberek, aszszonyok, és gyermekek is részt akarván a' győzödelemben venni, segítségekre vóltak a' patrióta seregeknek. *Angers* és *Segré* környékeit meg vizsgálván a' pátrióta seregek mindenütt széllyel verték a' Chouánsokat.

Nagy Britannia.

A' miólta a' Spanyol király és a' Frantzia respublica közt szerzett békességnek hire Londonba is el jutott, azóltától fogva nagyobb hajlandóság tapasztaltatik a' ministeriumban a' Frantziákkal való meg békéllésre, attól tartván, hogyha valami módon a' két öszve békéllett nemzet tengeri erejét öszve kaptsollya, véget vet a' Brittusok Oceánus tengeren való hatalmának. Arról is világosan beszélnek Londonban, hogy a' Spanyol királynak közbenjárására Portugallia, Nápoly és Szárdinia is rövid napon békességre lépnek a' Frantziákkal. Mingyárt akkor, tudnillik ezen hírek Londonba lett jutása után, három óráig tartó conferentziát tartott a' király a' ministerekkel, mellynek végződése után kurir küldetett a' *Madridi* udvarnál lévő Anglus követhez Lord *Bute*hez, egyfersmind az admirálisnak is meg parantsolatott, hogy semmi emigráns truppok ne küldetessenek többé a' *Quiberoni Bayba*. Mondatik, hogy *Wyndham* hadi titoknok lett legyen a' *Quiberoni* expeditiónak első szerző oka és javaslója. Épen azon idő tájban jutott az Artésiai Gróf is *Londonba*, a' mellyben a' *Quiberoni* szerentsétlen ütközetnek híre oda meg vitetett, 's legottan tudtára is adatott a' Frantzia király ottan lévő repraesentansa *Harcourt* hertzeg által.

Lord *Moira* még most is szüntelen a' kormányára bizatott corpusnak készítésében foglalatoskodik, hanem *Hollandia* ellen fog e' menni, a'

mint ennekelőtte a' hir folyt, vagy pedig másuvá, bizonyosan senki sem tudja. Hogy a' helytartó Fejedelemnek fia Fridrik Orániai hertzeg már Os-nabrückben legyen, és hogy ottan számos hadi nép gyüllött öfzve, arról senki sem kételkedhetik. Ön-nön magok a' Batavusok is észre vették ezt, azért jelentést tetettek arról a' Párisi Közjóra ügyelő Commissiónak, kérvén egyfzersmind a' Conventet, hogy a' reájok következő vezedelemnek eleve való el fordítására tétetne szükséges rendelkezéseket. Az Angliai király és ministerium is álhataratosan el végzették, hogy valameddig a' helytartó fejedelem előbbi méltóságába 's törvényes jussaiba vizsgálza nem tétetik, addig tellyességgel békességre nem lépnek a' Fr respualikával.

A' meg hólt *Vaughan* helyett *Abercombie* Generál Majór tétetett az Amériikai szigeteknek fő kormányozójává, a' hová, mivel erőt venni látatnak a' Frantziák, nagy sietséggel 15000 ember fog küldetni. Lord *Bridport* 9 Amériikai eleséges hajókat küldött *Plymouthba*, a' mellyek Frantzia Országba való útjokban a' *Quiberoni* Bayban vólt flotta által el fogattak. — Az Anglus és Frantzia hadi foglyoknak fel tseréltetésekben meg egyezett a' király, melly szerént, köz ember köz emberért, tizt tiztért fog ki adatni, kiki a' maga rangja szerént.

Elegyes Történetek.

A' Prussiai király egy olly betses kövel ki rakott kardot ajándékozott *Möllendorf* Feldmarsalnak, melly 25 ezer tallérra betsültetik. A' *Berlinben* és *Potsdában* építetendő közönséges és magános épületekre 200 ezer tallért rendelt. — A' Fr. respublika, és Prussia közt commerciális tracta állitatott fel. *Gr. Hertzberg* Prussus Státus ministernek képét ki kérte magának a' Párisi Convent, melly a' gyüllés palotájában fog fel függesztetni. A' nevezett minister maga keresményé-

nek nagyobb részét a' falusi iskoláknak hagyta testamentomában. A' Báselben lévő Frantzia minis-
ternek *Barthelemynek* 40 ezer tallért érő portzel-
lánt készíttetett a' Király.

Lengyel Ország.

Ennek a' bődögtalan Orzágnak jövődöbéli sorsa még sem határozott meg végképen. Né-
mellyek így, mások amúgy beszélnek ennek jö-
vendöbéli állapottyáról. Önnön magok a' Len-
gyelek is nem egy forma indulattal bírnak, sokan
előbbi állapottyára kívánnják hazájokat vissza-
tétetni; mások bődögabbaknak tartják magokat
az Orosz, Austriai, és Prussiai Birodalmaknak szár-
nyai alatt. Egy közönséges levél beszél, hogy a'
Bog vize fogja az Orosz és Prussiai Birodalmakat egy-
mástól el szakasztani, és így a' mi a' nevezett fo-
lyó vizen túl fekszik az Orosz, a' mi pedig in-
nen fekszik, a' Prussiai Birodalomhoz fog ragasz-
tatni; a' *Krakóviai*, és *Szendoméri* vajdaságok
Austriához fognak kaptsoltatni.

Buxhöwden Orosz Generális *Berlinből Wars-
sóviába* lett vissza térése után tapasztalván, hogy
távól létele alatt meg drágúlt a' hús, a' szarvas
marha meg szűkült, legottan 200000 forintokat
vétetett ki a' Státus kasszájából 's adatott a' mé-
szárosoknak, hogy ök elegendő marhát vásároly-
lyanak *Ukrajniában*. Már most hat Lengyel ga-
rasra szállott a' húsnak a' fontya. (egy Lengyel
garas tészen harmadfél és három ötöd rész kis-
pénzt).

Magyar Ország.

*Szala Vármegyéből Augustusnak 20-dik nap-
ján.* E' folyó hólnapnak 15-dikén követett éjjel
rettenetes felyhő szakadás volt megyénkben, melly-
nek sebes vizei által annyira fel duzzatt a' *Szala*
vize, hogy minden azon lévő közönséges nagyobb,
és apróbb hidakat rész szerént meg sértette, rész
szerént öszve rontván magával el ragadta. *Szala-
Egerszegben* mint egy 200 ház rész szerént öszve
omlott, rész szerént úgy el hordatott a' viz által,
hogy helyénél egyéb nem maradt, a' meg ron-

tatott házakból kéntelenek voltak a' szegény lakosok ki költözni. A' mezőbenlévő búza keresztek, és széna el hordattak, semmivé tétettek, a' csürök, gabonás táruk öszve dültek. E' mellett 10 ember a' vízbe fulladott. A' többi közt egy szegény gyermek ágyas aszszony, a' ki az előtt való nap szült, ártatlan tsetsemő gyermekével együtt áldozattyáva lett az irgalmatlan *Neptunusnak*. Egy háznak fedelére fel menvén egy ember és két gyermek vele együtt el ragadtattak ugyan a' víz által, hanem mind addig balantzéroztak a' ház fedelezetén, mig a' nagy vizek lassan lassan le folyván a' ház fedelezete is a' földre akadt, és sértetlenül le szállottak arról. Ezen szomorú történetről bővebb tudósítást várunk.

B é c s.

A' közelebb múlt vasárnapon tartotta az itt lakó Magyar Uraság Sz. István első Apostoli Magyar Király nevének innep napját, a' melly alkalmatossággal a' Tiszt. Kaputzinus Atyáknak templomában egy rövid, de szép és gyökeres prédikációt mondott Tiszt. *Magyari István* Úr Nagy Hont Vármegyében fekvő Kementze nevű helységnek érdemes Plébánusa. Tanításának fundamentomául tette *Példabeszéd. VIII. 15.* holott e' vagyon: *En általam országolnak a' Királyok, és igazat végeznek a' törvényszerzők.* Ezen tanítása közönségessé is tétetett itten nyomtatás által *Sejtzér Ferentz Cs. K.* szabados könyvnyomtatónak műhelyében.

* * *

Emlékeztetem a' Tiszt. Kaptalanokat, Tek. Vármegyéknek és szabad Királyi városoknak érdemes előjáró urait, nevezetessen jegyzőit; hogy a' jövő esztendőre való Magy. Almanaknak idejekorán lehető el készítése végett ne terheltessenek a' N. Kaptalanokban, Vármegyék és Város Előjáróik közt történt változásokról hova hamarább engemet tudósítani. A' melly Vármegyékben a' jövő őszszel építő székek fognak tartatni, az akkor történendő változásokat fel lehet az Almanak tóldalékjában jegyezni.